

2025-02-13
LI2025/00348

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Sjöfartsverket

601 78 Norrköping

Uppdrag till Sjöfartsverket att inrätta en gemensam arbetsgrupp med finska Trafikledsverket om isbrytning

Regeringens beslut

Regeringen ger Sjöfartsverket i uppdrag att tillsammans med det finska Trafikledsverket inrätta en arbetsgrupp om isbrytning.

Arbetsgruppens ska:

- utarbeta en långsiktig och samordnad vision för vilken isbrytarkapacitet de ansvariga myndigheterna i både Sverige och Finland behöver på såväl kort som lång sikt för att kunna säkerställa att trafiken till hamnarna i Sverige och Finland kan upprätthållas trots svåra isförhållanden,
- genomföra en översyn av det bilaterala avtalet mellan Sverige och Finland om gemensam organisering och samarbete i fråga om service till vintersjöfarten (SÖ 2013:1), samt se över standarderna för isklassning av handelsflottans fartyg som trafikerar svenska och finska hamnar,
- identifiera förutsättningarna för och konsekvenserna av att svenska och finska myndigheter genomför en gemensam upphandling inom isbrytarverksamheten, samt om möjligt ta fram ett koncept för hur en sådan upphandling skulle kunna genomföras, samt
- utreda andra relevanta frågor för att ytterligare utveckla och intensifiera isbrytarsamarbetet mellan Sverige och Finland.

Arbetsgruppen ska löpande rapportera till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) och Kommunikationsministeriet i Finland.

Sjöfartsverket ska senast den 30 juni 2026 redovisa resultatet av arbetsgruppens arbete till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Den 16 september 2024 antog den svenska och den finska regeringen en gemensam samarbetsförklaring i syfte att stärka samarbetet mellan länderna bl.a. vad avser isbrytning.

Av samarbetsförklaringen framgår behovet av ett fortsatt nära samarbete inom isbrytarverksamhet, både med avseende på den operativa driften och när det kommer till den pågående förnyelsen av båda ländernas isbrytarflottor. Det närmare samarbetet ska ses i ljuset av isbrytarflottornas alltmer strategiska betydelse.

Enligt samarbetsförklaringen ska därför de berörda myndigheterna i Finland och Sverige inrätta en gemensam arbetsgrupp för att genomföra ett gemensamt utredningsarbete.

För att bevara och stärka det operativa samarbetet mellan de berörda myndigheterna i framtiden är det viktigt att skapa en ömsesidig och samordnad behovsbaserad vision för förnyelsen av isbrytarflottan dels på kort sikt, dels utifrån den mer långsiktiga framtida efterfrågan på isbrytar-tjänster. Visionen ska ta hänsyn till den pågående förnyelsen av isbrytarflottorna både i Sverige och Finland och ha ett tydligt kostnadseffektivt perspektiv.

Det bilaterala avtalet mellan Sverige och Finland om gemensam organisering och samarbete i fråga om service till vintersjöfarten (SÖ 2013:1) har i mer än tio år varit grunden för samarbetet mellan länderna om isbrytning. Med anledning av det finns det skäl att göra en översyn av om avtalet och dess tillämpning fortfarande är relevant i alla delar eller om det finns behov av att genomföra justeringar i något avseende.

Handelsflottans fartyg som trafikerar de isbelagda farvatten förändras kontinuerligt. Utvecklingen går mot att fartygen blir allt större samtidigt utvecklas flottan i riktning mot minskad maskinstyrka. Det leder till att fartygen har svårare att för egen maskin färdas genom isbelagda farvatten. Det finns standarder för vilken förmåga fartygen ska ha för att med egen maskin färdas genom is. Dessa standarder, så kallade isklassregler, har emellertid inte följt med utvecklingen av handelsflottan. Mot den bakgrunden finns det behov av att genomföra en översyn av dessa isklassregler.

Därtill bör även möjligheter, utmaningar och fördelar med att genomföra en gemensam upphandling mellan svenska och finska myndigheter utredas med beaktande av det EU-gemensamma upphandlingsregelverket. Potentiell framtida upphandling rör inte enbart samordnad upphandling för förvärv av nya fartyg utan kan även genomföras med avseende på upprustning och livstidsförlängning av den befintliga flottan för ökad effektivitet och kostnadseffektivitet i verksamheten.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Per Hollander

Kopia till

Utrikesdepartementet/EUNA

Försvarsdepartementet/EMF

Finansdepartementet/BA

Transportstyrelsen

Finska ambassaden i Stockholm